

השפעות האדם על המגוון הביולוגי בישראל

איתי רנן

דו"ח מצב הטבע בישראל

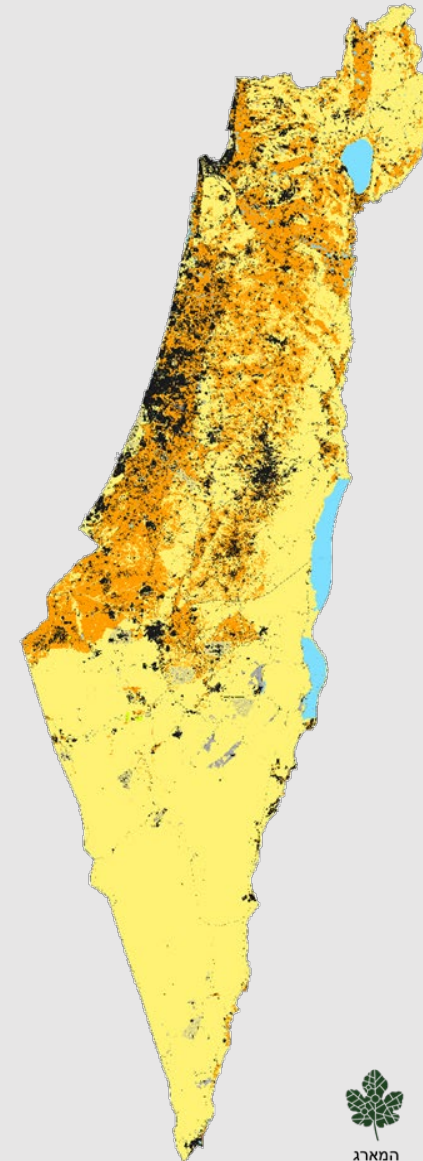
המארג

התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע

מוזיאון הטבע
שטיינהרדט

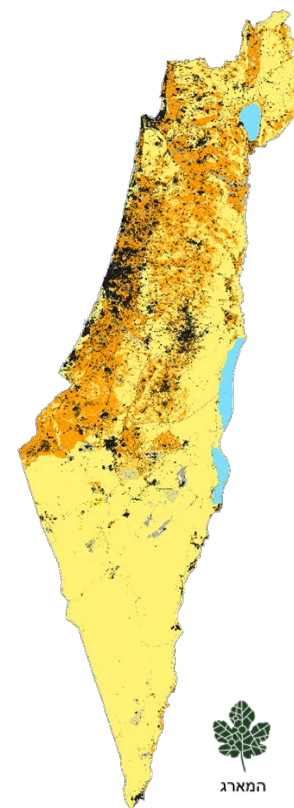
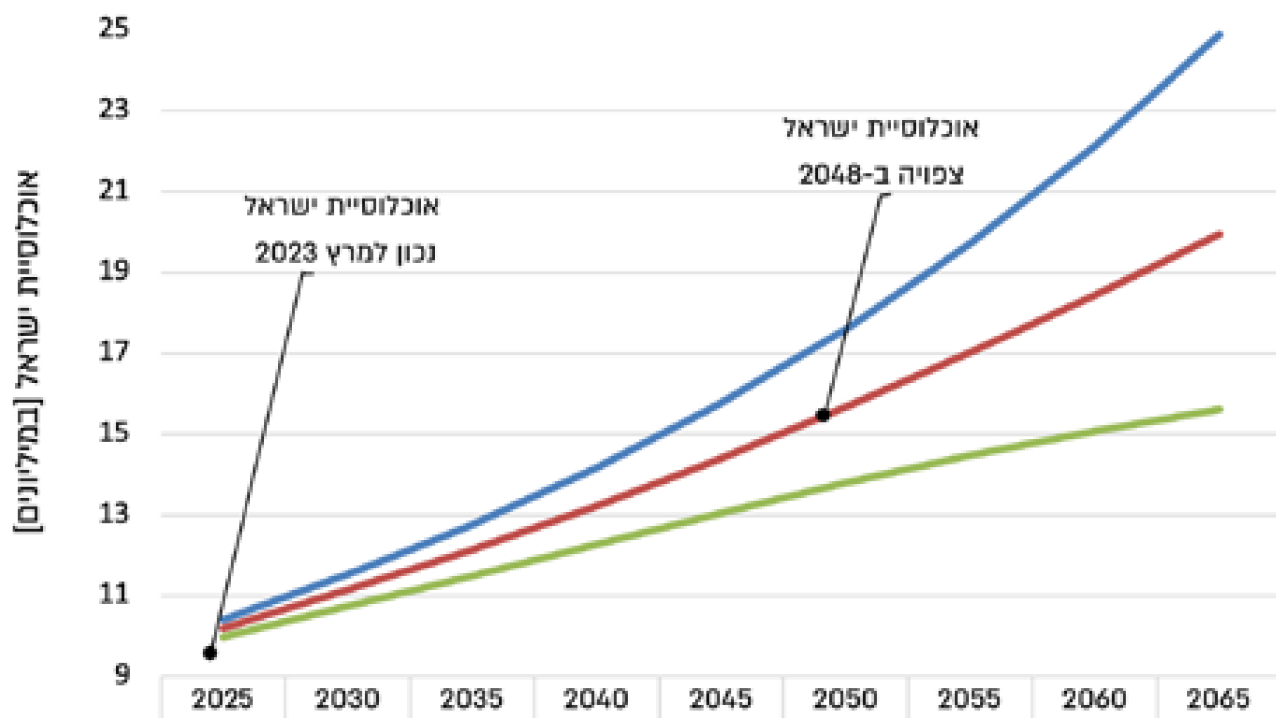
אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

איומים מרכזיים על המגוון הביולוגי בישראל

איומים מרכזיים על המגוון הביולוגי בישראל

- שטח קטן
- קצב גידול מהיר במיוחד
- לחצי פיתוח אדירים
- תעדוף ותכנון – לא מיטביים
- שינוי אקלים - קיצוני

- שטח בנוי
- שטח מופר
- שטח טבעי ומיוער
- חקלאות
- מקווה מים

המארג

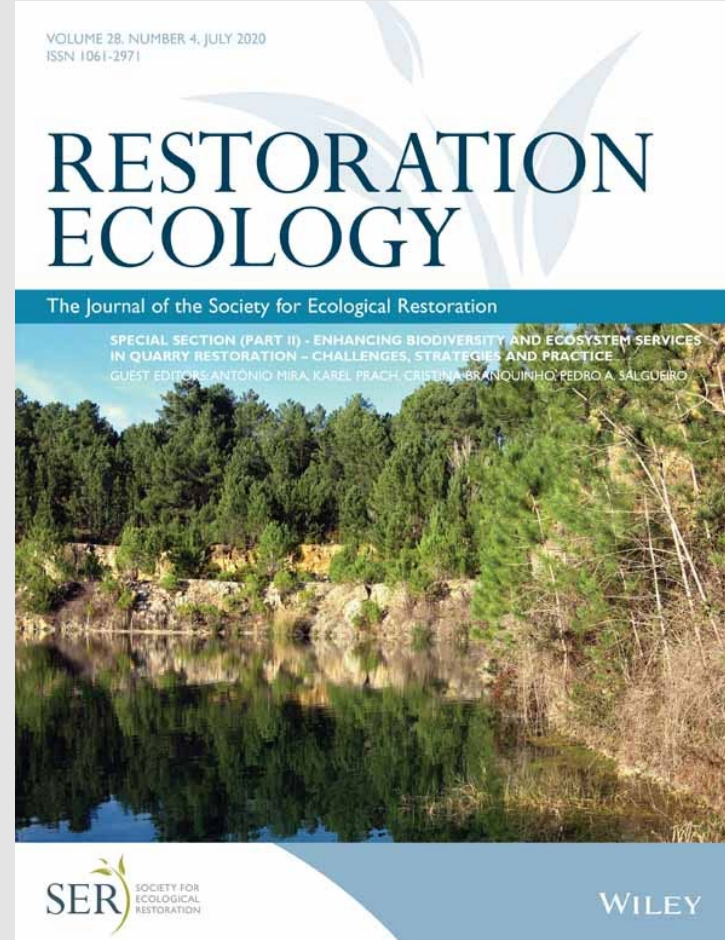
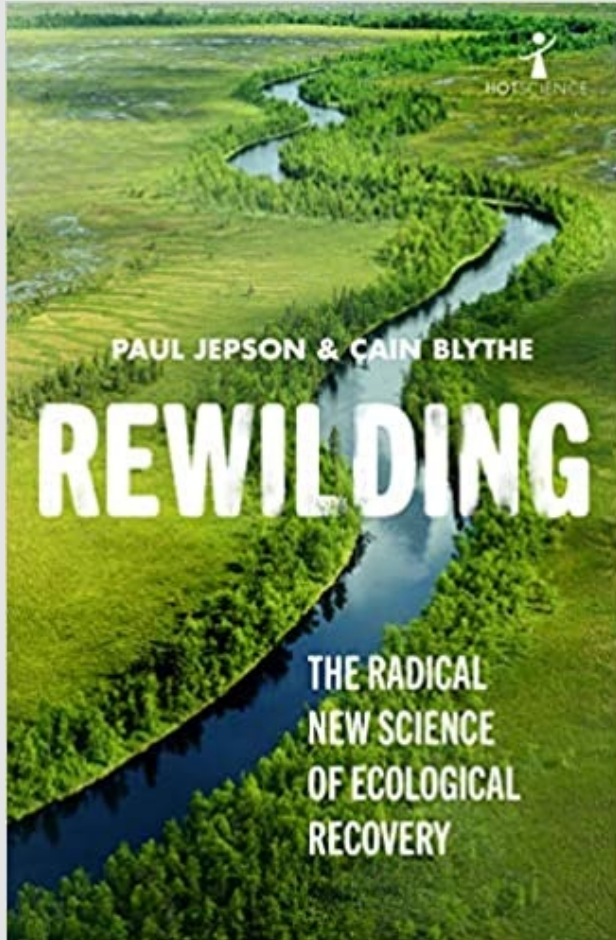
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

אירופה – עולם אחר

דו"ח
מרכז
הטבע
בישראל

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
ששטיינהרדט

אוניברסיטת
תל אביב
UNIVERSITY

כיצד להעריך את מצב הטבע?

כימות שינויים בזמן ובמרחב

המגוון הביולוגי

מגמות ואיומים

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

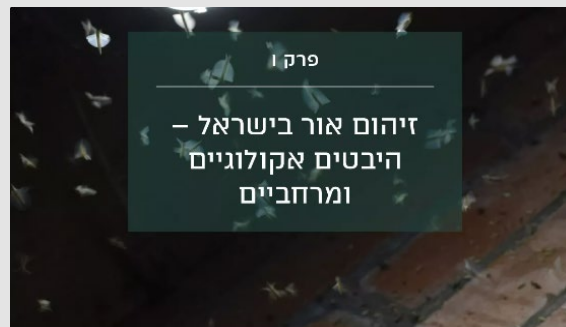
מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

דו"ח מצב הטבע 2022 – כרך מגמות ואיומים

hamaarag.org.il

המארג

התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע

מוזיאון הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

דו"ח מצב הטבע 2023 – כרך המגוון הביולוגי

זחלים

כרפרים

צומח

מתדולוגיה

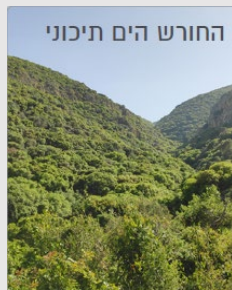
המגוון הביולוגי בישראל

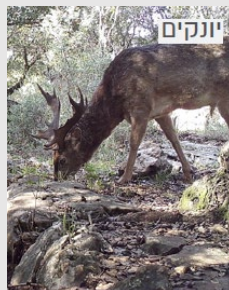
בתות בני-שיח ובתות עשבוניות

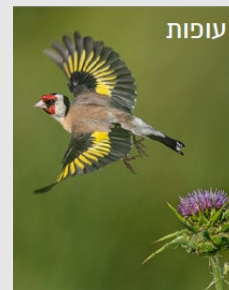
היער המחטני הנטוע

החורש הים תיכוני

יונקים

עופות

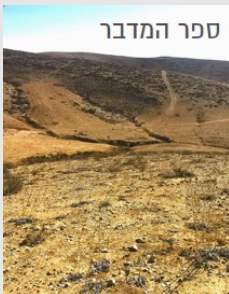
הר הנגב

מישורי הלס בצפון הנגב

חולות מערב הנגב

ספר המדבר

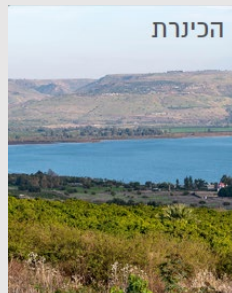
חולות מישור החוף

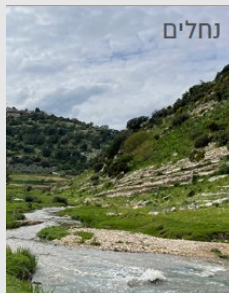
ים סוף – מפרץ אילת

הים התיכון

הכינרת

נחלים

הדרום הצחיח

המארג

התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע

מוזיאון הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

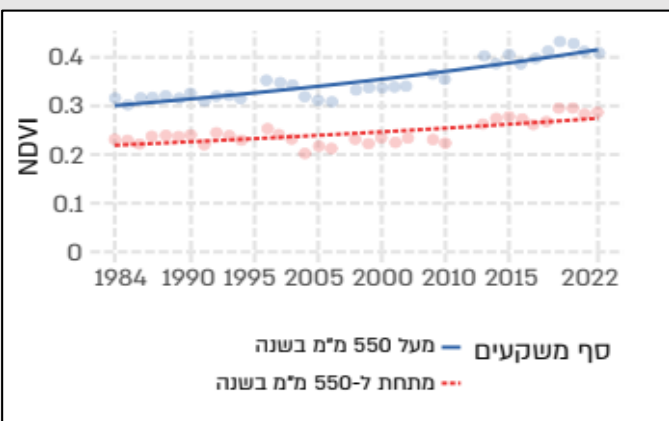
אובדן והרס של בתי גידול

התייצבות החולות

הצטופכות החורש

שינוי עיתי במדד הצומח NDVI

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

אובדן והרס של בתי גידול

נטיעות

מישורי הלס
בצפון הנגב

מינים פולשים

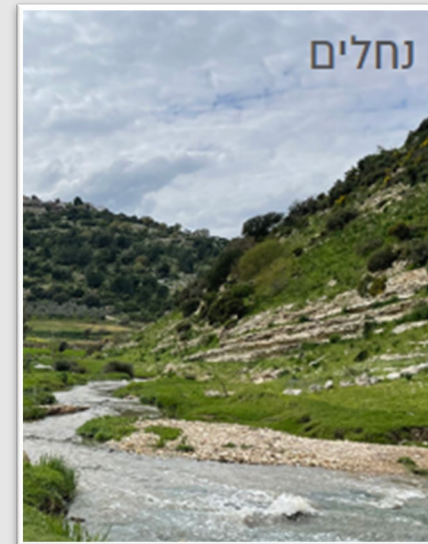
הכינרת

זיהום

נחלים

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

מינים פולשים

חדירה, התבססות והתפשטות של מינים פולשים בישראל צפויות לעלות

• עלייה בנכח ובמקורות היבוא

• עלייה בשטחים מופרים

• פיקוח בגבולות

• חוק מינים פולשים

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

משבר המגוון הביולוגי בישראל

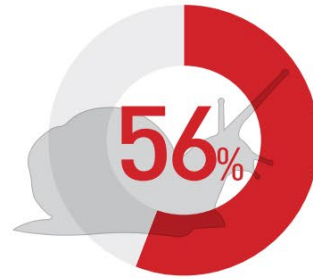
מינים בסכנת הכחדה

בריומאים n=26

עקרבים n=26

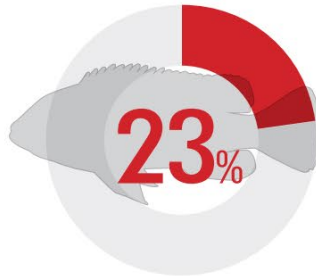
חלזונות יבשה n=102

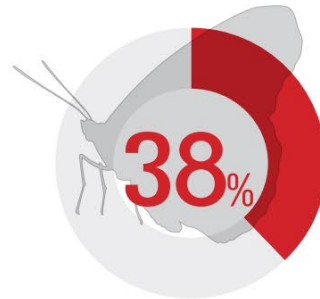
צומח n≈2,700

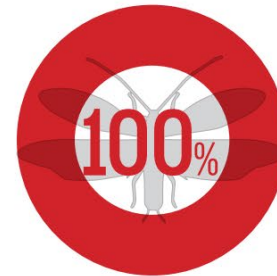
דו-חיים n=8

דגי נחלים ואגמים n=26

כרפרים n=133

גדותאים n=3

■ בסכנת הכחדה

יונקים n=98

עופות מקננים n=226

זוחלים n=88

משבר המגוון הביולוגי בישראל

שינויים עיתיים בשפע הפרטים

המארג

התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע

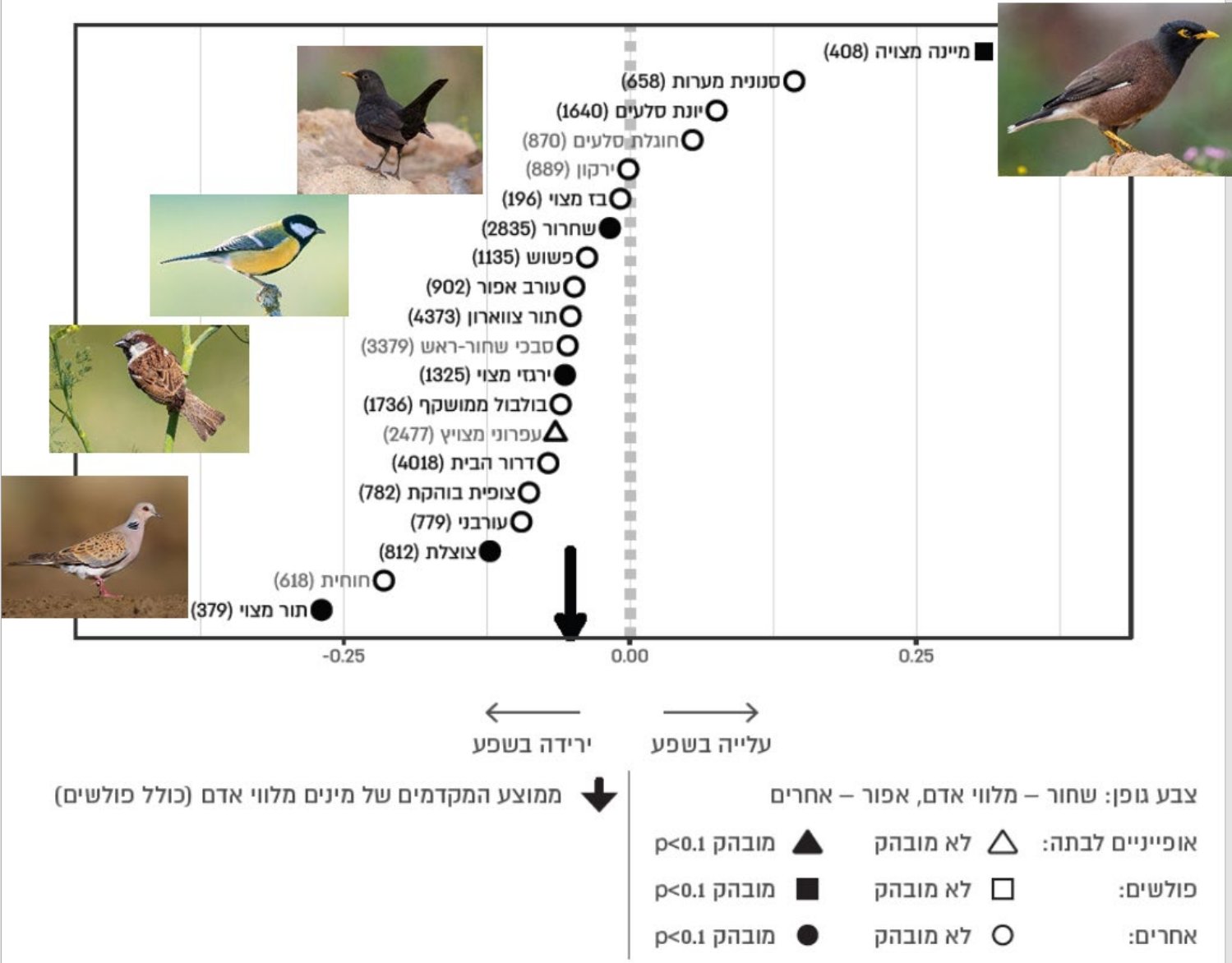
מוזיאון
הטבע
ששטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

שינויים בשפע העופות

שינוי בהרכב מינים שכיחים בישראל לאורך תקופת הניטור (n = 20 מינים)

המארג

התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע

מוזיאון הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

עלייה בשפע מינים מלווי אדם

דו"ח
הטבע
בישראל

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

משבר המגוון הביולוגי בישראל

עלייה בשפע מינים מלווי

אדם

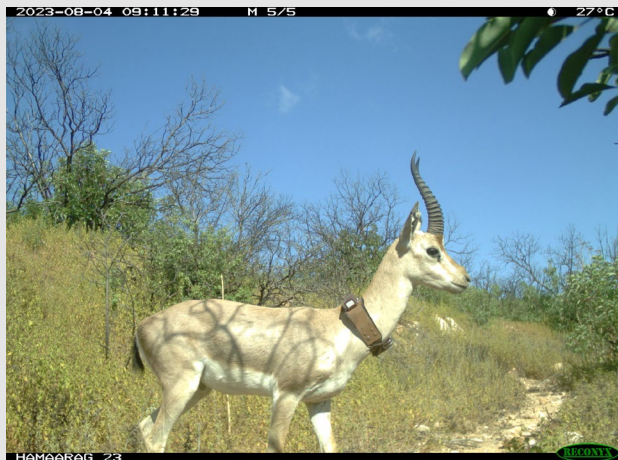

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
ששטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

צ. בני שלמון

מגמות חיוביות

שינויים בשפע

המארג

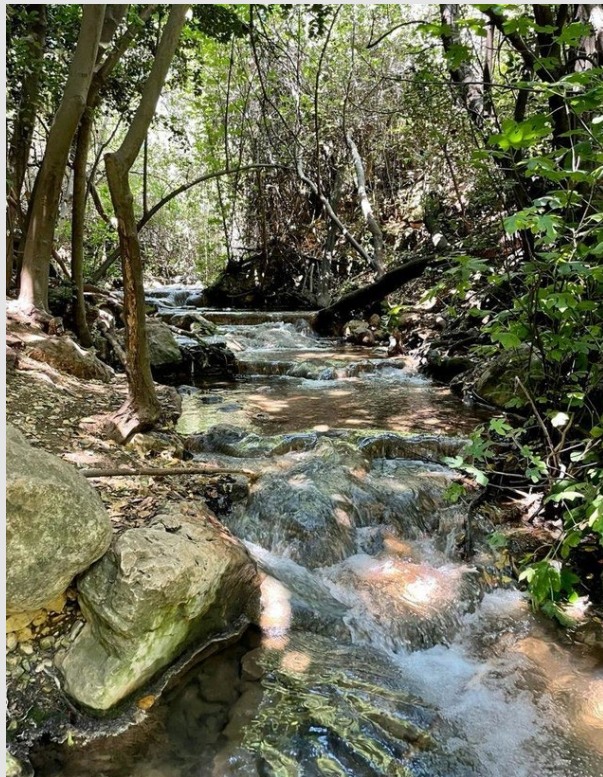
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

מגמות חיוביות

צ. ארז דגן

צ. אסף זבולוני

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

איומים מרכזיים על המגוון הביולוגי בישראל

השפעות שוליים

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

הרס ואובדן
של בתי גידול

קיטוע

שינוי
האקלים

**איומים
מרכזיים על
המגוון הביולוגי
בישראל**

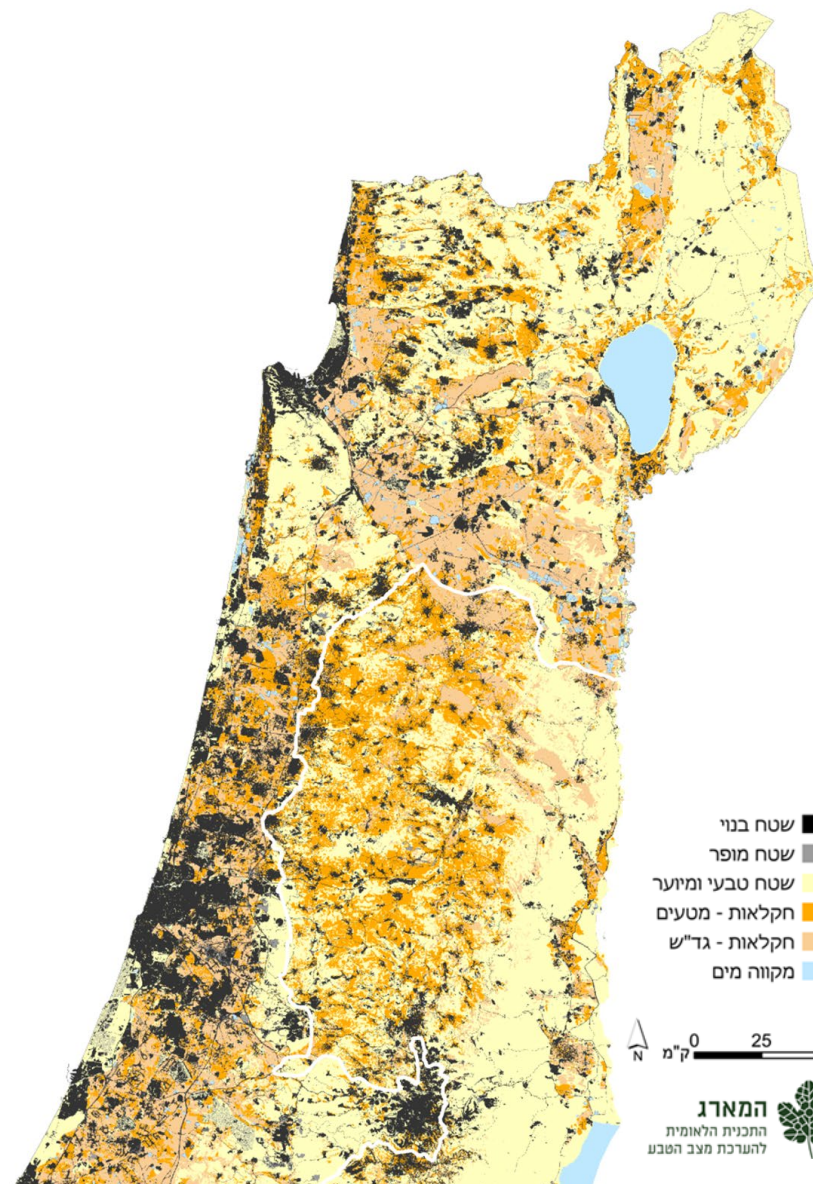
ניצול יתר
של משאבי
הסביבה

מינים
פולשים

זיהום

שטח בנוי
שטח מופר
שטח טבעי ומיוער
חקלאות - מטעים
חקלאות - גד"ש
מקווה מים

0 25 50
ק"מ

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

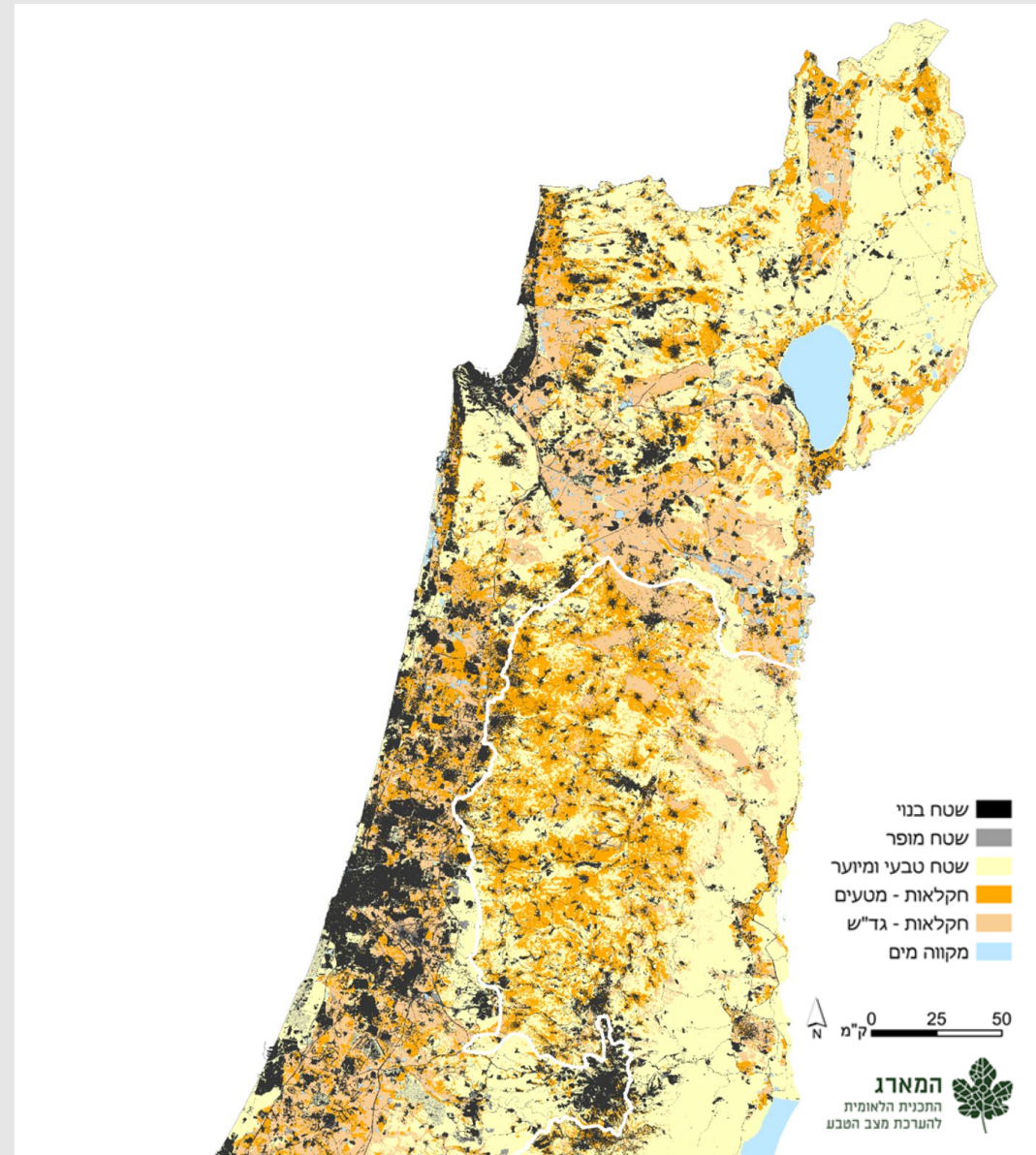
**מוזיאון
הטבע**
שטיינהרדט

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV
UNIVERSITY

איומים מרכזיים על המגוון הביולוגי בישראל

השפעות שוליים

- תפיסה כוללת לשטח ולאתגרים
- תכנון ארוך טווח
- ניטור נרחב וארוך טווח
- שיתופי פעולה בין הגופים והמוסדות
- חוקים סביבתיים
- בתי משפט עצמאיים

המארג

התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

מוזיאון
הטבע
שטיינהרדט

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

תודה

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

**מוזיאון
הטבע**
שטיינהרדט

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

קן קימת לישראל
KKL - JNF

